

Milínský zpravodaj

PODZIM 2021 - mimořádná příloha

Obsah čísla:

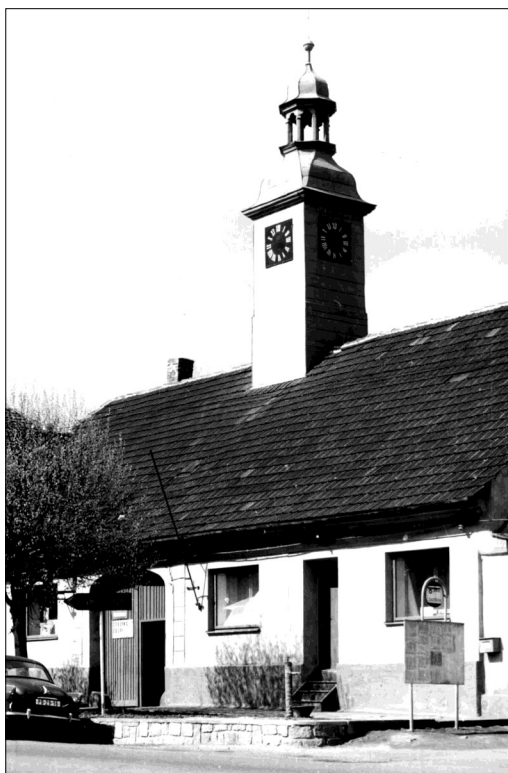
- ⇒ Městská pečeť, stará radnice
- ⇒ Z historie: Lidová vzpomínková kronika – Olga Neklová
- ⇒ Morové kříže a pohřebiště na Milínsku
- ⇒ Vlastivědné toulky Milínem 3
- ⇒ Regionální výročí

400 let městského práva

Roku 1621 byl Milín obdařen císařem Ferdinandem II. městskými právy s výsadou používání znaku a pečeteř.

Na obr. pečeť a otisk pečeteř. Uchováno v příbramském archivu.

Stará radnice

70. léta 20. století. Na místě dnešní radnice, která slaví 25. výročí otevření. V popředí již neexistující pumpa. Kdysi zde zřejmě bývala kašna. Zmiňuje se o ní B. Svatoš v Posledním městečku (knihovna má ve fondu).

Lidová vzpomínková kronika Milína 2

Pokračování ve zveřejňování vzpomínek našich spoluobčanů. Nejzajímavější části vyprávění najdete zde, celý přepis vzpomínek včetně mluveného slova bude k dispozici v milínské knihovně.

OLGA NEKLOVÁ

Ráda vzpomínám hlavně na to divadlo...

Paní Neklová se narodila v Příbrami r. 1935, do Milína se přistěhovala v šestnácti letech.

Záznam rozhovoru z r. 2016.

Otázky: Dana Reiterová.

Můžete nám říct něco o ochotnickém divadle?

Už nás moc není, Jirka Baštýř (*poznámka: zemřel letos v červnu*), Cihelka a Jirka Bolina (ten byl pak na Dobříši), ti už nežijí. Paní Huláková už také ne, to byla novější generace, ta hrála až později. Jan Lebeda, pan Mařík... (*ukazuje fotky*). Babička Mrázová. To bylo v 50. - 60. letech.

Když jste začínala, tak už ten ochotnický soubor fungoval?

Já jsem chodila do Sokola, ten vedl pan ředitel Hejnic. Bylo to v sokolovně. (*Pozn.: Vyhověla v r. 2014, následně byla zbourána.*) Tam byla klubovna.

Tady na těch fotkách už jsou některý po smrti - tady paní Babincová, pak je tu paní Kopalová. Dál tady vidím Bonbóna – Žáčka. Před ním je starej Baštýř, to byl sekerník v té Lucerně. Tady máte ředitele Hejnice, Pudlo, Váchová, Vácha, tady jsem já, Mrázová babička, dál pan Sedláček, pan Pánek. Tady Jirka Novák – řezník, to byl bratr Bedřicha Nováka. Jeden byl řezník a druhý byl hospodský. A ten hospodský, ten měl Miladu.

Jak dlouho jste hrála, kolik her?

Dvě: Lucernu a Jedenácté přikázání.

A kde se hrálo?

V té sokolovně všechno. Jezdili sem i hořovický..., pak to všechno zaniklo. Tady jsou ty muzikanti... (*ukazuje fotku*). Oplendr z Kojetína, Vopičková. Tady koukám je i spartakiáda, jak jsme chodili.

A to bylo tady? Kde se cvičilo?

No v sokolovně.

Tady máme fotku, jak jsme jeli na spartakiádu a pak do Popradu. Paní Jarolímková, první žena Míly – Marta Jarolímková.

A jak jste se dostala k tomu divadlu?

Pan Mařík učil moji maminku (jmenovala se Bočinská), já jsem chodila do Sokola.

Paní Olga ukazuje starý scénář z Jedenáctého přikázání včetně osob a obsazení.

Na co ještě ráda vzpomínáte?

Ono by to bylo prima, kdybych si nechala víc fotek i z té spartakiády. Měli jsme odznak a takové domovenky.

A jak jste si to oblečení pořídily? To ušil někdo doma?

Ne, to jsme měli, dostali. Byly dvoubarevný, jedna strana byla žlutá a druhá modrá. Cvičilo se podle okresů a pak se udělal na Strahově jeden velký obrazec. Pak jsme měli trička a třepetálky. To jsem byla na první celostátní spartakiádě v r. 1955. Předtím byly sokolské slety. To se nosily kroje a takové ty „brčka“. Když jsme byli na té spartakiádě, to jsme cvičili na starém Strahově. Bydleli jsme v Podolí. Ráno ve 4 hodiny už se jelo elektrikou na Strahov. Tam byl nácvik na tom nádvoří. Tam jsme stáli. Před námi byli vojáci.

A pak ještě znovu. To jsme večer v půl pátý jeli do Prahy a tam byl zvláštní vlak, to se leželo i na zemi. A to jsme jeli do Košic.

A proč do Košic?

No, tam byla taky spartakiáda. Pamatuju si, že to bylo v červnu. Dělal jsem v Příbrami na „Jáchymovských“...

Když jste se do Milína přistěhovala, už tu bylo sídliště?

To se myslím stavělo. Původně jsme bydleli dole na Milíně v baráku u Štětinů a pak, když se přidělovaly byty, tak jsem měla žádost, bydlela jsem i s maminkou, tak nám dali byt. Maminka měla svou místnost.

Když se stavěl kulturák, tak to tu bylo zatarasený, obcházel se to. A jak byla stará paní Fridrichovská (pracovala v uhelných skladech), tak ta procházela a ta hlína byla taková udusaná a nějak po ní uklouzla a nohu si úplně otočila. Od té doby špatně chodila.

Chodili jste do knihovny?

Chodili. Vedle výkupu, u Bubáků byla hospoda (*vedle současné knihovny*) a tam byla knihovna, kde byla paní učitelka Hájková.

Co pamatujete ze starých lidových zvyků?

No, koledovat o Velikonocích se chodilo, masky o masopustu taky.

Jinak jsme chodili do toho Sokola cvičit, hrával se hodně volejbal.

Jinak když jsme šli za masky, to jsme se domluvili a šlo nás třeba patnáct. A všichni za stejný masky. To mám ještě ušitý masky. Mám tady kašpárka, šaška... To nám šla paní Oplová. Tučňáka tu mám. Černý hábit s kapucí... To jsou ty masky, jak jsme chodili společně. Pak jsme byli za loupežníky... (*Paní Neklová ukázala starý kostým tučňáka a hábit, kostým Čiňanky a čerta.*)

Chodilo se na zábavu o posvícení... Více dní...

Bylo to pěkný, jak jsme šli třeba za ty loupežníky... Ale to jsme nebyli jen mladí, to byli všichni. Svobodné, vdané... A nikdo nás nepoznal, boty jsme si vyměnili... Já jsem za toho loupežníka měla vycpaný břicho. Klobouky jsme si naparili. To jsme měli pytel a do něj jsme si ty kostýmy dali. Pak v té kanceláři od Sokola jsme se převlékli. Hodně lidí chodilo v maskách.

Bylo to tenkrát veselejší. A třeba po tom volejbale, to jsme pak šli si udělat ohníček, vzala se kytara, zpívalo se... Vzali jsme si s sebou brambory a upekli.

A jaké byly v Milíně hospody? U té sokolovny taky, ne?

To si nějak nepamatuju. Ale dole U Přemysla jo. Tam se chodilo nahoru taky tancovat. Taky se tam promítalo kino. Tam vedly takové točité schody. Po nich se špatně vylézalo. Občas tam někdo upadl. Pak na tom sále udělali obchod. Tam se dobře nakupovalo, dostalo se všechno. Tam byli Štětinovi, to byli praví obchodníci. I dole měli v baráku obchod, to byl koloniál.

A kde se pekli chleba?

To bylo u Bubáků a pak byla nová pekárna před nádražím. Tam pekli dobře.

Kam se chodilo koupat?

Na Strženej a na Podradětičák. Tam bylo i to hřiště (Vlček).

... Ráda vzpomínám hlavně na to divadlo.

Ríkala jste, že hodně aktivní byl pan doktor Vácha. Kdy se to potom s divadlem zhoršilo?

Já nevím, vždyť sem pak ještě jezdili z Hořovic. Nějak se to pak utlumovalo. Pak, když se tu objevil pan Lebeda (Jan), to pak byla nová vlna. Oni pak jezdili po vesnicích, ale to my jsme předtím jezdili taky! Do Kamýka se jezdilo...

A čím vás tam odvezli?

Starej Baštýř měl auta. To byl řezník, tak ten měl aut... Takový šestisedadlový, takový škatule, že jo. Bonbon měl taky auto. A víte, co byly nápovědy? To stála dřevěná bouda před lidmi a z těch se napovídalo.

Měli jste nějaké dobrovolné vstupné?

Normálně, za pár šupů to bylo. Děti chodily, bylo to fajn. Stará Váchová, ta chodila i na všechny zkoušky. Chechtala se tomu.

Kdo vás režíroval?

Pan ředitel Hejnic se o to hodně staral. Dávali to dohromady. Tehdy nebyla moc televize, i když si pamatuju, že když jsme bydleli u Štětinů, tak měli malou televizi. Před to se kupovali takový čočky, aby to zvětšilo obraz. Ale mělo to pár lidí. To už je všechno jinak... Nebyli lidi náročný. Ten má to, já to musím mít taky... Za cenu, i kdyby si na to půjčil.

Oni se lidé scházeli i na společné sledování televize, protože každý ji neměl.

Bylo to fajn. To už je všechno dávno pryč...

Morové kříže na Slivici

Čerpáno z Pamětní knihy městyse Milína díl III. (str. 95), kterou sepsal Josef Valenta (odborný učitel zdejší měšťanské školy) a z článků v Milínském zpravodaji (A. Vošahlík, J. Vostarek).

Foto: Miroslav Kunt

V letech 1771 - 1772 byla slivická farnost postižena velkým hladomorem zapříčiněným strašnou neúrodou (zejména nedostatek obilí). Přibývalo pohřbů, zemřelých, hrobů. Dosavadní hřbitovy byly přeplněné, proto byly zřízeny tzv. morové hřbitovy. Takový býval na Slivici poblíž silnice z Milína do Příbrami proti „dřívější škole“, parc. č. 640 (dnes zatravněno). Ještě ve 30. letech 20. století zde byly patrné četné propadlé hroby. Ve zmiňovaných letech na tomto místě býval nízký kamenný kříž s nápisem: „Co jste vy, byli jsme my, co jsme my, budete i vy. Otče náš, Zdravas, pomodlete se za nás. 1772“

Jiný starý nouzový hřbitov se nacházel na Slivici na pokraji farského lesíka (dnes vrch Zíkovec). V Pamětní knize je o tom psáno: „...Nízký kamenný křížek zde zasazený je podobný prvému u „slivické školy“. Nápis na něm již dávno zanikl, ale s jistotou lze soudit, že tu leží oběti morových ran z let 1680 - 1713, jakož i oběti francouzsko-bavorské války o dědictví rakouské z let 1741 - 1742.“ Hranice tohoto pohřebiště na západní a severní straně tvoří příkop, na jižní a východní straně byly již hroby i jejich hranice rozorány v přilehlém poli.

Kamenné kříže označující obě pohřebiště byly postupem let odstraněny, povaleny, zdevastovány. A na tato pietní místa bylo pozapomenuto.

Návrat morových křížů na Slivici do míst, kde bývalo hladomorové pohřebiště, a jejich posvěcení českobudějovickým biskupem J. Paďourem se konalo 17. června 2001. Tyto tři původní kříže, stojící na jižním okraji Slivice (u silnice č. 66 Milín – Příbram), dnes symbolicky připomínají lidské utrpení –

léta moru, válek a hladomoru.

Další morový památník s letopočtem 1772 byl postaven v Milíně (a dosud stojí) nad „starou školou“, dnes ul. E. Bořického, poblíž domu s čp. 114.

Popis dalšího morového kříže (nejvzácnějšího z nalezených)

Foto: Jiří Šedivý

Kříž značně atypického tvaru je mimořádně bohatě reliéfně zdoben a pochází z 80. let 18. století.

Morový kříž z jemnozrnného pískovce, vysoký asi 130 cm, je zhotoven ze dvou bloků kamene spojených čepem pod kruhovým středem kříže. Dílo má formu latinského kříže s převýšeným svislým břevnem. Ramena kříže, rámovaná v celé délce útlou plasticky vystupující okrajovou lištou, jsou na koncích půlkruhově zaoblena a zakončena drobnými kulovitými bobulkami. V překřížení ramen je vloženo široké kruhové pole, v jehož čelní ploše je vytesán v nízkém reliéfu monogram IHS s křížem a třemi hřebíky. Horizontální ramena nesou reliéf probodnutých dlaní, na horním rameni je planoucí srdce. V dolní části kříže na vertikálním břevnu jsou vytesány dvě probodnuté

nohy nad sebou a zcela dole stylizovaná lebka se zkříženými hnáty. Na zadní straně jsou vyryty dnes již takřka nečitelné české nápisy, údajně části modliteb Otče náš a Zdravas Maria, a letopočet pravděpodobně 1772.

Kříž stál původně na morovém pohřebišti u silnice na západním okraji Slivice (asi na malém travnatém pozemku parc. č. 638/4). Při výstavbě přeložky silnice byl v 80. letech 20. století přenesen na hřbitov a osazen severně od kostela k ohradní zdi na nepříliš vhodné místo v blízkosti skládky hřbitovního odpadu. Kříž se zde buď zhroutil, nebo byl záměrně povelan a rozdělen v místě spojení čepem na dva samostatné díly. Teprve kolem r. 2000 byla horní, asi 65 cm vysoká část kříže, přenesena do depozitáře Obecního úřadu v Milíně, jeho spodní soklová část byla uložena v soukromém objektu v nedalekých Konětopech. Obecní úřad Milín měl původně v úmyslu kříž scelit a instalovat na nějakém vhodném místě (v interiéru kostela nebo radnice, aby se předešlo možné a pravděpodobné krádeži), k záměru však nedošlo. Osobní iniciativou se povedlo kříž scelit a je se souhlasem Státního památkového ústavu uložen v soukromém objektu v Konětopech.

<https://www.pamatkovykatalog.cz/morovy-kriz-14458068>

Dle slov Dr. Jiřího Šedivého patří tento kříž mezi nejkrásnější morové kříže v Čechách. Je unikátní. Podobný byl ještě na Slivici v lese. Patrně skončil v soukromé sbírce jednoho místního občana...

Zpracovaly Jitka Jahodová a Dana Reiterová

Pokračování seriálu, jehož záměrem je přiblížit nějaké zajímavé místo z okolí Milína, uvést GPS souřadnice, fotku a případně nějakou informaci. Budeme rádi, když nám pošlete nějaké své vlastní tipy na procházku s uvedením všeho, co o místě víte. Na www.milin.cz (Turistika/Výlety v okolí) najdete tipy na výlet v okolí Milína, kde jsou i tyto „toulky“.

D.R.

Před 60 lety tragicky zahynul mistr republiky

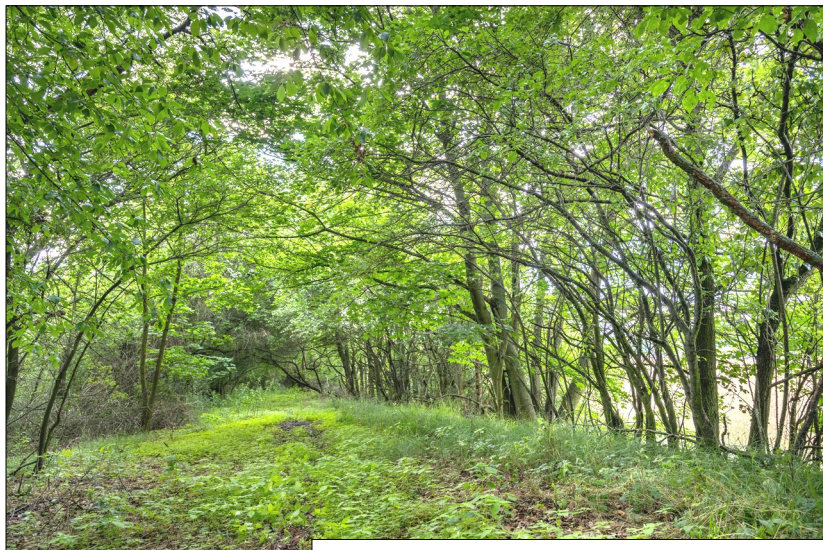
Ve středu 20. září 1961 zemřel při nehodě v zatáčce u Rtišovic na dnes již nepoužívané silnici

Jan Janouš (*1925). 49.6183269N, 14.0537172E
Jednalo se o závodníka na silničních motocyklech, který v letech 1956-1961 startoval na mistrovství Československa v kubatuře do 350 cm³. Poslední závod absolvoval 3. září 1961 (ve Štamberku), kdy se stal mistrem republiky v této kubatuře. Jeho přátelé a příznivci na místě nehody instalovali pomník, který byl před několika lety důstojně obnoven.

Zdroj: <https://www.moto.cz/okruhy-a-historie/historie/845-1961>

Václav Trantina, foto Dana Reiterová

Stará cesta na Příbram u Slivice

49.6465961N, 14.0296164E, Foto: Miroslav Kunt

Velká výročí v Milíně:

První písemná zmínka o obci (in Milen oppido) - v r. 1336

Získání práva městečka (pečeť) - v r. 1621

Otevření nové radnice - v r. 1996

685. výročí

400. výročí

25. výročí

02. 09. HAVRLÍK Svatopluk

* 22. 06. 1908 Bavorov

† 02. 09. 1966 Praha

Malíř, zabýval se lidovou tvorbou a historií Příbramska. Značnou pozornost věnoval tvůrcům lidových betlémů. Náměty ke svým obrazům čerpal v Příbrami a okolí.

55. výročí úmrtí

15. 09. DVOŘÁK Otakar

* 09. 02. 1885 Praha

† 15. 09. 1961 Příbram

Bankovní úředník, syn skladatele Antonína Dvořáka. Autor biografie „Můj otec Antonín Dvořák“. Kniha je cenným osobním svědectvím o životě jednoho z nejznámějších českých skladatelů.

60. výročí úmrtí

21. 09. KODYM Ivar

* 21. 09. 1961 Praha

Akademicky sochař. V letech 1998 - 2000 vytvořil kamennou poutní cestu nedaleko Petrovic na Sedlčansku. Rovněž je autorem sochy Arnošta z Pardubic před Zámečkem v Příbrami.

60. výročí narození

30. 09. VELFL Josef

* 30. 09. 1956 Rakovník

Ředitel Hornického muzea Příbram, externí spolupracovník Muzea třetího odboje a Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR. Zabývá se historií Příbramska 19. a 20. století, zejména problematikou válečných událostí a odbojovým hnutím.

65. výročí narození

***Pramen:** Knihovna J. Drdy Příbram (výběr výročí z Nekapesního slovníku osobností od J. K. Podbrdského, knižně nevyšlo). Přehled výročí z Příbramska na rok: www.knihovnamilin.cz*

Mimořádná příloha Milínského zpravodaje vychází 4x ročně (jaro, léto, podzim, zima). Jde o periodický tisk územního samosprávného celku pro obec Milín (včetně osad).

Sazba: D. Reiterová, korektura textu: Mgr. V. Trantina, D. Reiterová, tiskne: Mgr. J. Pižl

Foto na titulní straně: z archivu Jiřího Fuky

Vydává Obec Milín (IČ: 00242730), 11. května 27, 262 31 Milín

a Knihovna Dr. E. Bořického Milín - sídlo redakce.

Tel. 318 691 414, 737 076 639, E-mail: knihovnamilin@volny.cz

Elektronicky zveřejňováno na www.milin.cz - v menu Život v obci.

Vydávání schváleno pod číslem: MK ČR E11721